

EMELTEN, DE LARVEN VAN DE LANGPOOTMUG, KUNNEN **IN BIETEN FLINKE SCHADE** GEVEN. LATER ZAAIEN KAN IN SOMMIGE GEVALLEN DE SCHADE BEPERKEN.

Later zaaien voorkomt emeltschade

EMELTEN kunnen grote delen van een bietenperceel kaalvreten. Afgelopen jaren is jaarlijks zo'n 50 tot 100 hectare suikerbieten door emeltschade overgezaaid. Op nog enkele honderden hectares is ook schade ontstaan, maar was overzaaien niet rendabel. Het bijzondere is dat een tweede zaai meestal geen problemen oplevert. Dit blijkt te maken te hebben met de soort emelt, sommige zijn dan al veranderd in een pop.

In suikerbieten wordt de laatste jaren vooral de soort *N. appendiculata* aangetroffen. Deze langpootmug zet haar eitjes af in mei. De larven van de langpootmug, de emelten, verpoppen een klein jaar later, ongeveer vanaf half april en dan stopt de vraatschade.

Een minder grote rol in bieten speelde de weidelangpootmug (*Tipula paludosa*). Deze soort verpopt pas in augustus en kan in april en mei nog behoorlijk schade geven. De kool-langpootmug (*Tipula oleracea*) heeft zelfs twee generaties per jaar. Voor de juiste aanpak is het belangrijk te weten welke soort aanwezig is.

Metten is weten

Met domping van graslandmonsters in een zoutbad zijn emelten snel aan te tonen. Op bouwland en vooral klei is dat lastiger. Na vaststellen van een emeltpopulatie is de vraag of het gaat om *N. appendiculata*

Deze emelt heeft zojuist een bietenplant afgevreten. Vooral de emeltsoort *N. appendiculata* veroorzaakt schade in bieten. FOTO: IRS

of een andere soort. Dit is te herkennen aan de achterzijde van de larve. Bij *Nephrotoma* zijn de twee lobben aan de zijkant van de rugzijde opmerkelijk langer dan in het midden.

Wanneer vóór het bieten zaaien emelten worden vastgesteld, kun je een ander perceel kiezen. Maar later zaaien kan ook uitkomst bieden. Door vanaf half april te zaaien, voorkom je grotendeels de periode waarin deze emeltsoort de planten wegvreet. Bovendien ontwikkelen planten zich sneller in april. Doordat emelten na het vierbladstadium geen schade meer veroorzaken, zijn

de bieten in april minder lang vatbaar voor emelten. Daarnaast is april gemiddeld droger dan maart. Als het droog is, komen emelten 's nachts minder gauw vanuit de grond naar boven.

Het advies om later te zaaien bij kans op emeltschade is niet op veldonderzoek gebaseerd, maar op basis van biologische kennis van de emelt en logisch redeneren. IRS-praktijkgegevens bevestigen dat vroeg zaaien meer kans op emeltschade geeft. 2011 was een vroeg zaaiaar, met als gemiddelde zaaidatum 24 maart. De meeste schademeldingen komen uit Zeeland, West-Brabant, Zuid-Holland en Flevoland, waar het vroegst wordt gezaaid. In 2011 heeft *N. appendiculata* veel schade veroorzaakt, 89 hectare moest worden overgezaaid.

Betreft het de emeltsoort *T. paludosa*, dan is het oppassen. Deze emelt vreet door tot juni-juli. Later zaaien heeft dan geen zin. Door het gras in augustus en september kort te houden kunnen de eitjes en de jongste emelten uitdrogen. Dit

verlaagt de kans op schade in het volgend voorjaar. Wanneer voor het zaaien in de grond alleen poppen worden gevonden, veroorzaken emelten dat jaar geen schade meer.

Wat kost later zaaien?

Wanneer emelten worden aangetroffen, kan later zaaien financieel aantrekkelijker zijn om herinzaai voor te zijn. Overzaaien kost globaal €300 per hectare aan loonwerk en zaad. Vroeg zaaien op 1 maart levert gemiddeld €325 per hectare meer op dan zaaien op 16 april, maar dan is er kans op herinzaai. Bij overzaaien ben je de winst van vroeger zaaien al kwijt. Landelijk ligt de gemiddelde zaaidatum in de eerste week van april. Circa twee weken later zaaien kan een goede keuze zijn voor percelen waar veel emelten van *N. appendiculata* worden aangetroffen.

Klaas van Rozen (PPO) en Elma Raaijmakers (IRS)

De achterzijde van de weidelangpootmug *T. paludosa*. Onder de twee ademhalingsopeningen zitten nog twee lobben. FOTO: PPO